

B.6. α) Η ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

1. Τι υποστήριζαν οι επιστήμονες για την μυκηναϊκή θρησκεία πριν την αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής γραφής Β';
Πριν από την αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής γραφής Β οι επιστήμονες υποστήριζαν ότι η μυκηναϊκή θρησκεία ταυτιζόταν απόλυτα με τη μινωική.
2. Τι απέδειξε η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής γραφής Β σχετικά με την μυκηναϊκή θρησκεία; Ποιους θεούς λάτρευαν οι Μυκηναίοι;
Όμως, μετά την ανάγνωση των πινακίδων της Γραμμικής γραφής Β αποδεικνύεται ότι στο μυκηναϊκό πάνθεον εμφανίζονται όλοι οι μεγάλοι Έλληνες θεοί της 1ης χιλιετίας, με εξαίρεση τον Απόλλωνα. Στις πινακίδες αναφέρονται ο Ζεύς, η Ήρα, ο Ποσειδών, η Άρτεμις, ο Άρης και ο Διόνυσος.
3. Ποια, ωστόσο, ήταν η κυρίαρχη μυκηναϊκή θεότητα; Πως την τιμούσαν οι Μυκηναίοι;
Σπουδαία θέση κατέχει μία θεά η οποία συνήθως προσφωνείται με την ονομασία «Πότνια (=σεβάσμια)». Η «Κυρία Πότνια» είναι αναμφίβολα η κυρίαρχη μυκηναϊκή θεότητα και σε αυτήν προσφέρονται πρόβατα, αρωματικά έλαια, μαλλί και μέλι.
4. Που λάτρευαν τους θεούς τους οι Μυκηναίοι;
Οι Μυκηναίοι δεν έχτιζαν μεγάλους ναούς και, όπως και οι Μινωίτες, λάτρευαν τους θεούς τους σε μικρά ιερά.
5. Οι ιερείς της μυκηναϊκής θρησκείας ανήκαν μόνο σε ένα φύλο; Ποια προνόμια είχε το ιερατείο στην μυκηναϊκή κοινωνία;
Το ιερατείο, άνδρες και γυναίκες, αποτελούσε ιδιαίτερη κοινωνική τάξη και διαχειριζόταν την περιουσία των ιερών.

β) Η ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

6. Πότε και που/σε ποιες περιοχές αναπτύχθηκε η Μυκηναϊκή τέχνη; Ποια τέχνη άλλου ελληνικού πολιτισμού άσκησε έντονη επίδραση σε αυτήν;
Η μυκηναϊκή τέχνη αναπτύχθηκε στην ύστερη εποχή της Χαλκοκρατίας (1600-1100 π.Χ.) στα κέντρα της ηπειρωτικής Ελλάδας (Μυκήνες, Τίρυνθα, Πύλο, Θήβα κ.α.) και μαρτυρεί έντονη μινωική επίδραση.
7. Που έχτιζαν τα ανάκτορά τους οι Μυκηναίοι; Πως/με ποιον τρόπο τα οχύρωναν;
Οι Μυκηναίοι χτίζουν τα μνημειακά(=τεραστίων διαστάσεων) ανάκτορά τους σε υψώματα –ακροπόλεις– τις οποίες οχυρώνουν με γιγαντιαία τείχη.
8. Πως ονομάζονται τα τείχη που περιέβαλλαν τα μυκηναϊκά ανάκτορα και γιατί έχουν λάβει την συγκεκριμένη ονομασία;
Τα τείχη αυτά είναι γνωστά ως «κυκλώπεια» από τους τεράστιους ογκόλιθους που χρησιμοποιούνταν για το χτίσιμό τους. Τα μυκηναϊκά ανάκτορα έχουν πιο απλό σχέδιο από τα μινωικά.
9. Από ποια μέρη αποτελούνται τα μυκηναϊκά ανάκτορα;
Αποτελούνται από έναν προθάλαμο που βλέπει στην αυλή και από το κύριο δωμάτιο που έχει μεγάλη κυκλική εστία(=τζάκι) στο κέντρο και είναι ο χώρος υποδοχής (τύπος μεγάρου). Γύρω υπάρχουν άλλοι δευτερεύοντες χώροι κατοικίας των ηγεμόνων.

10. Ποια πρωτοτυπία εμφανίζουν οι λακκοειδείς(=που έχουν την μορφή λάκκου) τάφοι των Μυκηναίων; Πως είναι διακοσμημένοι και τι μαρτυρεί η διακόσμησή τους για την επαγγελματική ιδιότητα των νεκρών;

Για πρώτη φορά τώρα στον ελλαδικό χώρο στήνονται πάνω στους λακκοειδείς τάφους των Μυκηναίων λίθινες πλάκες (επιτύμβιες στήλες· τύμβος σημαίνει τάφος στα αρχαία ελληνικά. Οι Αρχαίοι Έλληνες συνήθιζαν να ανεγείρουν τέτοιες στήλες στον τάφο του νεκρού, για να τον τιμήσουν. Πολλές φορές ήταν χαραγμένο πάνω στην στήλη κάποιο επίγραμμα, δηλ. σύντομο ποίημα, για να θυμούνται το νεκρό οι μεταγενέστεροι) με ανάγλυφες σπείρες(=μαρμάρινα διακοσμητικά σχήματα με σπειροειδή μορφή/που έχουν την μορφή σπινάλ) ή πολεμικές και κυνηγετικές σκηνές που μαρτυρούν τον πολεμικό χαρακτήρα των νεκρών(=ότι ήταν πολεμιστές).

11. Ποιο είναι το πιο λαμπρό/περίφημο δείγμα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής;

Περίφημοι είναι επίσης οι μνημειακοί(=τεραστίων διαστάσεων) **θολωτοί τάφοι**, όπως ο «θησαυρός του Ατρέα» στις Μυκήνες, που θεωρήθηκε ως τάφος του Αγαμέμνονα, ο «τάφος της Κλυταιμνήστρας(=συζύγου του Αγαμέμνονα)» και άλλοι.

12. Ποια μορφή έχουν οι **θολωτοί τάφοι**; Από ποια μέρη αποτελούνται; Ήταν επισκέψιμοι ή σκεπάζονταν με χώμα; Που/σε ποιες περιοχές έχουν βρεθεί τέτοιοι τάφοι;

Από ένα μακρύ, πλαισιωμένο με λίθινους τοίχους διάδρομο, φθάνει κανείς στον κυκλικό θάλαμο που είναι χτισμένος με παρόμοιο τρόπο και έχει θολωτή οροφή. Μετά την ταφή, διάδρομος και θάλαμος σκεπάζονταν με χώμα, ώστε ο τάφος έμοιαζε εξωτερικά με χαμηλό λόφο. Τέτοιοι τάφοι έχουν βρεθεί σε πολλά μυκηναϊκά κέντρα.

13. Πως διακοσμούνται/στολίζονται τα μυκηναϊκά ανάκτορα; Ποια είναι η επίδραση της μινωικής τέχνης στην μυκηναϊκή τέχνη; Ποιες μορφές αναπαριστούνται στα μυκηναϊκά αγγεία;

Τα μυκηναϊκά ανάκτορα διακοσμούνται και αυτά με τοιχογραφίες που έχουν δεχτεί μεγάλη επίδραση από τις μινωικές. Παρόμοια επιρροή παρατηρείται και στη μυκηναϊκή κεραμική. Αξιοπρόσεκτος είναι ο εικονιστικός ρυθμός σε μια κατηγορία αγγείων που διακοσμούνται με παραστάσεις ανθρώπων, ζώων, πουλιών, ψαριών και με σκηνές με άρματα.

14. Ποια άλλα αξιόλογα δείγματα της μυκηναϊκής τέχνης υπάρχουν;

Απαράμιλλης τέχνης είναι τα κοσμήματα από χρυσό, ασήμι ή από άλλα πολύτιμα υλικά. Από παρόμοια υλικά έχουν κατασκευαστεί και άλλα πολυτελή αντικείμενα, όπως σκεύη με ανάγλυφες παραστάσεις κυνηγιού ή ειδυλλιακές σκηνές –χρυσά κύπελλα του τάφου του Βαφειού(=το Βαφειό είναι οικισμός στο Νομό Λακωνίας, που απέχει 6 χιλιόμετρα από τη Σπάρτη)-, ξίφη και εγχειρίδια(=μικρά μαχαίρια) στολισμένα με παρόμοιες εικόνες, οι χρυσές προσωπίδες των νεκρών βασιλιάδων που βρέθηκαν στους μυκηναϊκούς τάφους και άλλα.

15. Τι μαρτυρούν για το επίπεδο της ζωής των Μυκηναίων τα παραπάνω καλλιτεχνικά δημιουργήματα; Τι μαρτυρούν, επίσης, για την σχέση των Μυκηναίων με άλλους λαούς;

Όλα αυτά τα ανεπανάληπτα έργα τέχνης μαρτυρούν μεγάλο πλούτο, δύναμη και επικοινωνία των Μυκηναίων βασιλιάδων και ευγενών με τις χώρες της Ανατολής και της Αιγύπτου απ' όπου προμηθεύονταν τα πολύτιμα υλικά.

Παρακάτω εικονίζεται μία σπείρα και ακολουθεί ένα σύντομο κείμενο που εξηγεί τι συμβολίζει η σπείρα στον Αρχαία Ελληνική θρησκεία.

Σπείρα: Αρχαιοελληνικό Σύμβολο Ζωής

Η Σπείρα, που συνδυάζει το σχήμα ενός κύκλου και την Δυναμική κίνησή του, **συμβολίζει τον Χρόνο**. Ως μέρος της ομαλής ατελείωτης γραμμής συμβολίζει επίσης την ανάπτυξη, την συνέχεια, τον ρυθμό της αναπνοής και της ίδιας της ζωής. Όταν χρησιμοποιείται ως προσωπικό φυλαχτό, η Σπείρα βοηθά την συνείδησή μας να αποδεχθεί τις στροφές, τις αλλαγές και την εξέλιξη της ζωής.

Οι Σπείρες ή δίνες σχετίζονται με το γνέσιμο και το πλέξιμο του ιστού της ζωής και του πέπλου της Μητέρας Θεάς η οποία ελέγχει το πεπρωμένο και υφαίνει το πέπλο της πλάνης.

Η Σπείρα επίσης έχει τον ίδιο συμβολισμό με τον Λαβύρινθο και το χορό ή το βάδισμά του.

Στο μεταφυσικό πεδίο συμβολίζει τις περιοχές της ύπαρξης, τους διάφορους τρόπους μιας ύπαρξης, τις περιπλανήσεις μιας ψυχής σε εκδήλωση καθώς και την τελική επιστροφή στο Κέντρο.

Η σπείρα συνδέεται με τον αφαλό σαν κέντρο δύναμης και ζωής.

(Πηγή εικόνας και κειμένου: Ιστοσελίδα Terra Papers).